

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ।

ਬਾ- ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੇ.

ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਹੰਸ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 1955 ਦੀ 322-ਪੀ.

ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ (1972 ਦਾ IX -ਸੈਕਸ਼ਨ 65—ਡਿਲੀਵਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ—ਕੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਤਮ—ਨੁਕਸਾਨ 'ਜਿੱਥੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ'—ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੋ ਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਪਾਈਪਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ। ਪੂਰੀ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਤਿੰਨ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੂਜੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀ

ਪਾਈਪਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਦਈ ਕੋਲੋਂ ਤਿੰਨ ਪਾਈਪਾਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਪਾਈਪਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਈਪਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਈਪਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਈਪ ਚੋਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਖਰੀਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੜ ਵਸੂਲੀ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਨੁਕਸਾਨ ਜਿੱਥੇ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ।" ਇਹ ਉਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਈਪਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਨ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪਾਈਪਾਂ ਜੋ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਸਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਈਪਾਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਕੁਲ ਭੂਸ਼ਣ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ, ਮਿਤੀ 12 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਊਧਮ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ, ਸ੍ਰੀ ਕੁਲ ਭੂਸ਼ਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ; ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1955 (ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ) ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। 870-7-3 ਸਿਰਫ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪੂਰਨ ਚੰਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੰਮੂ-ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੰਸ ਰਾਜ, ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਤੋਂ 1175.

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਪਾਈ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਪਾਈਆਂ, ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਦੋ ਰੁਪਏ ਲਈ 266-11-0 ਅਤੇ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਲਈ. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 603-12-0. ਰੁਪਏ ਦੀ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ. 266-11-0 ਦੇ ਪਾਈਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਰੁ. ਪੰਜ ਪਾਈਆਂ ਲਈ 603-12-0 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਪੀ.ਬੀ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਪਾਈਆਂ ਮਾਨਸਾ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਾਨਸਾ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਦੋਂ 15 ਸਤੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ 15 ਸਤੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਤਿੰਨ ਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਚਾਰ ਪਾਈਆਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਧਿਕਾਰੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਇਕੱਠੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ। 870-7-3 ਅਤੇ ਰੁ. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ 304-9-0।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਪਾਈਆਂ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ। 807-7-3, ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸਮਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਚੋਰੀ

ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। 870-7-3 ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਰੀ ਦਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਾਈਆਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ "ਨੁਕਸਾਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ"। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪਾਈਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਈਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਨ। . ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜੇ ਪਾਈਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਖਰੀਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੜ ਵਸੂਲੀ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੇ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਾਈਬਰੋਸਾ ਸਪੇਲਕਾ ਅਕਸੀਜਨਾ ਬਨਾਮ ਫੇਅਰਬੇਅਰਨ ਲਾਸਨ ਕੋਬੇ ਬਾਰਬਰ, ਲਿਮਟਿਡ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਮੁਦਈ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ, ਮਿਆਦ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਸਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਰਾਈਟ ਦੁਆਰਾ ਫਾਈਬਰੋਸਾ ਸਪੇਲਕਾ ਅਕਸੀਜਨਾ ਬਨਾਮ ਫੇਅਰਬੇਅਰਨ ਲੇਸਨ ਕੋਬੇ ਬਾਰਬਰ, ਲਿਮਟਿਡ (1) ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 61 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਭਿਅਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉਸ ਲਈ ਰੀਮ-ਡਾਈਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਭਰਪੂਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਲਾਭ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਅਰਧ-ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ. ਮੈਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ

ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ ਦੇ ਪਾਈਪਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ
ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਨੋਟ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ
ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ
ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ
ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ
ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ- ਅਰੁਣ ਸ਼ਾਰਦਾ